

Hrádek

Cesta stříbra –II. okruh

Pracovní list k expozici
Kategorie III. stupeň

1. Ve středověku se v Kutné Hoře dolovalo od konce 13. století do poloviny 17. století. Víte, kolik tun stříbra a kolik tun mědi se získalo za celou dobu provozu kutnohorských dolů?
-

2. V Kutné Hoře byl ve středověku nejhlubší důl, který nazývali Osel. Víte, ve kterém století dosahoval největší hloubky a kolik metrů byl hluboký?
-

3. Víte, jaký je rozdíl mezi šachtou a štolou?
-

4. Nad ústím šachty byla nainstalována tažná zařízení, obvykle zastřešená prkennou kůlnou, tzv. _____.

5. Důlní díla se hloubila a razila primitivními základními havířskými nástroji. Některé měly své specifické názvy. Dovedete je pojmenovat?

hornická kladiva _____

ostré kladivo _____

tupé kladivo _____

trojhranná ostrá motyka _____

velká obouruční palice _____

6. V místech, kde byla hornina příliš tvrdá a kde to bylo možné, používali havíři metodu žárového dobývání, tzv.

_____.

7. I přepravní předměty, ve kterých havíři dopravovali rudu v dolech, byly primitivní a měly svoje názvy. Doplníte je?

dřevěné necičky

_____

dřevěné bedny

_____

dřevěná kolečka

_____

důlní vozík

_____

8. Dřevěná výdřeva – šrůt byla nutná v místech, kde nebyly stěny štoly tvořeny pevnou horninou, nebo sloužila ke zpevnění stěn nebo těžních jam, nad kterými stály těžní stroje. Výdřevy, výrobu žebříků a dalších dřevěných zařízení v dolech měli na starosti důlní tesaři,

tzv. _____.

9. K dopravě materiálu na povrch sloužily dva druhy strojů, na kterých byly připevněné proutěné koše nebo měchy z volské kůže. Víte, které stroje to byly, kdo je poháněl nebo obsluhoval?

_____

_____

10. Co mohl obsahovat měch z volské kůže?

_____

11. Typickým pracovním oděvem havířů byly

_____ , které si i vy

před vstupem do dolu na sebe obléknete.

Později používali i kožené zástěry

zvané _____ .

12. Nízký hliněný kahan s hubičkou a otvorem či ouškem k uchopení a uchycení, tzv. palečnicový, kterým si havíři svítili v dole, se naplnil zvířecím tukem a lněným knotem. Víte, jaký druh tuku to byl?

_____

13. Na titulní straně kutnohorského kancionálu jsou zachyceny tři společenské světy ve středověké Kutné Hoře. Víte, které?

_____

_____

_____

14. Rudokupci – erckaufěři si na Rudném trhu prohlédli rudu a podle svých zkušeností a možností nabídli výkupní cenu. Víte, jak se nazývala metoda prodeje rudy, kterou používali a která byla specifická právě pro Kutnou Horu?

_____

15. Seřad'te jednotlivé kroky technologického postupu zpracování rudy:

Cány (stříbrné pruty) se ve **šmitně** roztepávají na pásy a stříhají na farfule.

Ze střížků se v **preghausu** razí mince.

V **prenárně** se čistí stříbro přepalováním.

Z farfulí se stříhají nebo vybíjejí střížky, vyrovnávají se v ploše a zakulacují se na hraně.

Úředníci mince vykupují hertovní (hutní) stříbro od erckaufěřů.

V **kernárně** se zrní měď.

Střížky se bělí v **lorýrně**, leští se a suší.

V **gysárně** se slévá stříbro a měď, slitina se odlévá do barchánů a vznikají cány.

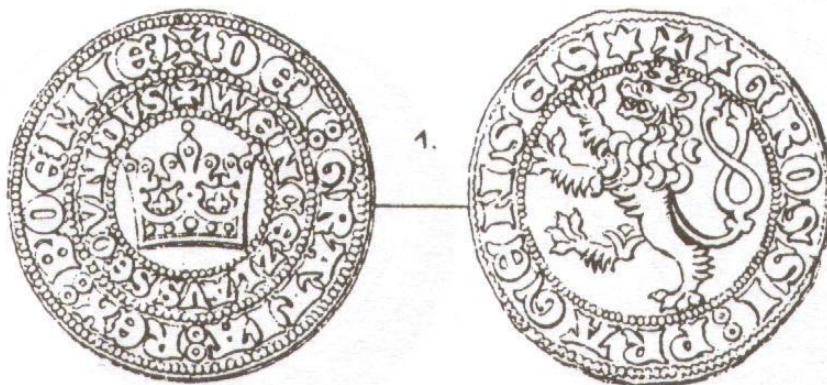
16. V roce 1300 zavedl král _____ v rámci významné
měnové reformy novou dvoustrannou minci _____.

Víte, kde všude se touto měnou dalo platit?

17. Na obrázku je zobrazený pražský groš ražený za Václava II. Avers (líc) těchto mincí nese vždy jméno panovníka, revers (rub) pak název měny. Dovedete přepsat a přeložit opisy mince?

avers

revers

avers _____

revers _____